

פרשת כי תישא בכיתה א: חטא וספר

כתבה: גלית ביתן

א. וַיֵּרָא הָעָם כִּי-בָשַׁשׁ מֹשֶׁה לָרְדֹת מֶן-הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל-אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו: קוּם עֲשֵׂה-לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי-זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מָה-הָיָה לוֹ.

ב. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶהְרֹן: פָּרְקוּ נְזָמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלַי. ג. וַיִּתְפָּרְקוּ כָל-הָעָם אֶת-נְזָמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל-אַהֲרֹן. ד. וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה וַיֹּאמְרוּ: אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

קריאה יחסה:

- מה פירוש "בושש לרדת מההר"? מתי עלה משה להר ולשם מה?
- מה גרם איחורו של משה לעם?
- מדוע פנו בני ישראל דווקא אל אהרון שיעשה להם אלוהים?
- מה הציע אהרון? ומה עשה?
- האומנם העגל העלה את בני ישראל ממצריים?

קום, עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ
כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מָה-הָיָה לוֹ.

אילו תחושות מבטא כאן העם?

למורה: נשוחח עם התלמידים על חוסר וודאות, חוסר סבלנות, דאגה, חשש לגורל משה, חשש מהעתיד במדבר בלעדיו, ניסיון למצוא פתרונות, האם העגל הוא פיתרון טוב? תחליף טוב למשה?

רצונות: חרדת נטישה

למורה: משה שהוביל את העם במסירות החל מהעבדות ועד למדבר עלה להר סיני לקבל את לוחות הברית וכנראה ירד באיחור מסוים (או שהעם לא חישב נכון את מועד חזרתו). העם התמלא חשש וניסה למצוא לו תחליף...

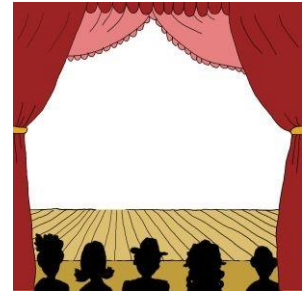
בגילאי הגן והכיתות הנמוכות חווים ילדים בעוצמות משתנות חרדת נטישה, זו מתבטאת בדאגה מופרזת לקרובים, באי רצון להיפרד מהם בכל מצב, בחשש להישאר לבד ובחשש מתמיד מהעתיד. לעיתים התנהגות זו היא תוצאה של נסיעה ארוכה של אחד ההורים או הסבים לעיתים היא חשש העולה באופן שקשה לשים

עליו את האצבע. בחלק זה נעלה את הרגשות הללו, נברר אותם ונחשוב יחד על דרכים להתמודדות איתם דרך הסיפור שלפנינו (שימו לב, אין דומה געגוע לחרדה, כאן נעסוק בשאלת החרדה).

- מתי קרה לי שמישהו קרוב לי נסע לזמן ארוך או איחר לבוא? 🗨️
- כיצד הסברתי לעצמי את הסיבות לאיחורו או להיעדרותו? 🗨️
- כיצד התנהגתי כשאיחר? 🗨️
- אילו חששות התעוררו בי (אם בכלל), למי סיפרתי את החששות הללו? האם אותו? 🗨️
- אדם הצליח לסייע לי? כיצד התמודדתי עם חששותיי? 🗨️
- כיצד התנהגתי כשחזר אותו קרוב? 🗨️

הצגה פסציליות:

המחזיון בכיתה שיחה בין קבוצה של בני ישראל (או ילד שצופה בשיחת הוריו) שמחכים למשה שירד מההר והוא מתאחר. עודדו את התלמידים להביע כמה שיותר רגשות. (ניתן גם לתת לכל דמות כרטיסיות עם שמות רגשות וביטויים שעליהם לשבץ בשיחתם וכך יתְרַגְלו גם את המילים החדשות וגם את מיקומן במשפט כגון: חושש/ת, דואג/ת, מצפה, מחכה, חרד/ה, עלה בגורלו ועוד.

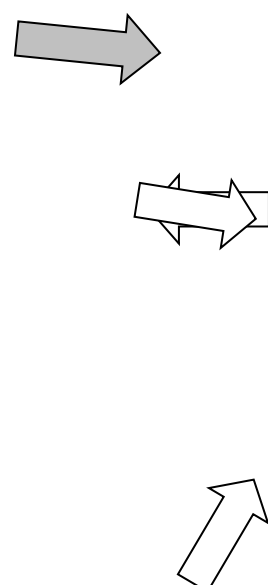
אזהרה לפני המשחק: כיצד יגיבו אלוהים ומשה לבניית העגל, לדעתכם?

טו. וַיִּפֶן וַיֵּרָד מֹשֶׁה מִן-הָהָר וַיִּשְׁנֵי לַחַת הָעֵצִית כִּידוֹ...
 טז. וְהַלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִסָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל-הַלַּחַת...
 יט. וַיְהִי כִּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַסַּמָּנָה וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת
 וַיַּחַר-אֵף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׂכַּר אֶתֶם תַּחַת הָהָר.
 כ. וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ וַיִּטְחֵן עַד אֲשֶׁר דָּק...
 (שמות לב, טו-כ)

קריאה יחסה:

- מה החזיק משה בידו כשירד מההר? 🗨️
- מה ראה כשהתקרב אל המחנה? 🗨️
- מה פירוש הביטוי "ויחר אף..."? 🗨️
- מדוע שבר משה את הלוחות, נסו לחשוב על הסברים שונים (חמת זעם, מעשה מחושב הנובע מהבנת הניגוד שבין מתן תורה לחטא העגל, ניסיון לזעזע את העם? אולי להענישו? עלבון? ועוד)

מכתב תלונה

- מה נראה בציור? מה עומד לקרות מיד? 🍄
- מה ניתן ללמוד מהאופן בו נראה בגדו של משה? (נראה כי הצייר מנסה להביע רגש באמצעות הבגד) 🍄
- בחנו דמויות שונות (לפי החיצים): מה עובד עליהן? מה הן חושבות לעצמן? 🍄
- מה היה כ"כ נורא במעשה של בני ישראל? מדוע כעס משה כ"כ? 🍄
- לדעתכם, מה חשו בני ישראל לאחר שחזר משה ושבר את הלוחות ואת העגל? 🍄

רצונותי: צונו וחכמה

- ספרו על מקרים בהם עשיתם מעשה חמור מאד – מה גרם לכם לעשותו? 🍄

כיצד הגיבה הסביבה?

כיצד הרגשתם אחרי שהתגלה המעשה? כיצד התנהגתם?

קראו על התנהגות בני ישראל לאחר כעסו הגדול של הקב"ה שאמר על העם

שהוא "עם-קשה-עָרְף אֲתָה..."

ד. וַיִּשְׁמַע הָעָם אֶת-הַדְּבָר הַרְע הַזֶּה וַיִּתְאַבְּלוּ וְלֹא-שָׁתוּ...

ז. וּמִשָּׁה יָקַח אֶת הָאֱהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן-הַמִּחֲנֶה... וְהָיָה כָּל

מִבְּקֶשׁ ה' יֵצֵא אֵל-אֱהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמִּחֲנֶה.

ח. וְהָיָה כְּצֵאת מִשָּׁה אֵל-הָאֱהָל

יִקְוֹמוּ כָּל-הָעָם וְנִצְבּוּ אִישׁ פֶּתַח אֱהָלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מִשָּׁה עַד-בֹּאוֹ הָאֱהָלָה.

ט. וְהָיָה כִּבְאֵה הָאֱהָלָה יֵרֵד עַמּוּד הָעָנָן וְעַמּוּד פֶּתַח הָאֱהָל וְדָבַר עִם-מִשָּׁה.

י. וְרָאָה כָּל-הָעָם אֶת-עַמּוּד הָעָנָן עֹמֵד פֶּתַח הָאֱהָל

וְקָם כָּל-הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח אֱהָלוֹ.

(שמות לג, ג-י)

למורה: שוחחו על חווית האבל (לא אכלו ולא שתו), הרצון לרצות ולהתקרב מחדש (משה הנוטה את האהל מחוץ למחנה ובאופן סימבולי גם אלוהים יוצא אל מחוץ למחנה) הכבוד שכולם רוחשים למשה כשהוא יוצא אל האהל לדבר עם ה', הליווי במבט, העמידה בפתח האהל וההשתחוות.

כיצד אני מתנהג אחרי שכעסו עלי מאד?

איך אני מחזיר את המצב לקדמותו?

כיצד אני גורם למבוגרים לסלוח לי?

מתי קרה לי שכעסתי כ"כ על מישהו עד שהתרחקתי ממנו? מה גרם לי לסלוח?

למורה: חטא העגל הוא הזדמנות לשוחח על מצבי שבר: מעשה קשה, כעס גדול, ניסיונות גישוש וריצוי והחזרת המצב לקדמותו. האם תמיד יתכן תיקון? מהפרשה הזאת ניתן ללמוד וללמד שאחרי כל מעשה, קשה ככל שיהיה יש מקום לחידוש הברית ובעיקר בין הקרובים לנו ביותר ושגם אחרי כעס גדול יבוא תיקון הדרך, הסליחה והפיוס ואפילו ההבנה (אם נקבל את הדעה כי ההוראה על בניית המשכן נועדה להחליף את הצורך של העם באל מוחשי ולא מופשט לחלוטין). האומנם תמיד?